

BILAGA 1 MÅL, INNEHÅLL OCH BEDÖMNING AV ELEVENS LÄRANDE OCH KUNNANDE I UNDERVISNING I SAMISKA SOM KOMPLETTERAR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN

Undervisningens uppdrag

Enligt Finlands grundlag har alla som bor i Finland rätt att upprätthålla och utveckla sitt språk och sin kultur. Den särskilt finansierade undervisningen i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen är avsedd för alla de elever utanför samernas hembygdsområde som har samiska som modersmål eller familjespråk. Syftet med undervisningen i samiska är att stödja eleverna att utveckla en aktiv flerspråkighet och väcka intresse för livslångt språklärande.

Undervisningen i samiska ska samarbeta med undervisningen i andra språk och övriga läroämnen. Den gemensamma språkfostran har som uppdrag att öka elevernas förståelse för den språkliga och kulturella bakgrundens betydelse för individen, gruppen och samhället samt vägleda eleverna att uppskatta det samiska språket och andra språk. Utgångspunkten är att se eleverna som aktiva aktörer och utnyttja deras språkkunskaper och övriga kunskaper i undervisningen. Den språkliga och kulturella mångfalden i skolan ska också i övrigt utnyttjas i skolans verksamhet.

Undervisningen ska dra nytta av elevernas möjligheter att utveckla sina språkkunskaper utanför skolan. Undervisningen ska stödja och uppmuntra eleverna att använda sitt eget språk mångsidigt under lektionerna i olika läroämnen och i övrig verksamhet i skolan. Genom att utveckla och använda sina kunskaper i samiska tillägnar sig eleverna och lär sig kommunicera om innehållet i olika läroämnen också på samiska. Viktiga motivationsfaktorer är att eleverna själva får välja och upplever delaktighet och att undervisningsinnehållet är relevant. Språkundervisningen ska präglas av samspel och kommunikation.

Målen, innehållet och bedömningen av elevernas lärande i samiska har fastställts för undervisning i samiska som omfattar två årsveckotimmar under hela den grundläggande utbildningen. Utbildningsanordnaren ska utgående från läroplansgrunderna utarbeta en lokal läroplan, exempelvis genom att använda beskrivningarna av uppdraget, målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömningen av elevernas lärande i läroämnet modersmål och litteratur.

SAMISKA SOM KOMPLETTERAR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I ÅRSKURS 1–2

I årskurs 1–2 är det särskilda målet för undervisningen att eleverna lär sig använda samiska i olika kommunikationssituationer. Eleverna ska lära sig att lyssna, ställa frågor, svara och berätta. Uttrycks- och ordförrådet utökas systematiskt till att omfatta olika livsområden. Med hjälp av undervisningen utvecklas elevernas tanke- och uttrycksförmåga i samarbete med hemmen. Eleverna ska tillägna sig grundläggande läs- och skrivfärdigheter samt stifta bekantskap med barnlitteratur som lämpar sig för åldern och med berättar- och kulturtraditionen. Målet är att eleverna lär sig använda språket i olika lärmiljöer och att söka information på samiska. Eleverna ska bli medvetna om betydelsen av modersmålet och utveckla en positiv relation till samiska.

Mål för undervisningen i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 1–2

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 hjälpa eleven att utveckla förmåga att lyssna och uppmuntra eleven att ställa frågor och uttrycka sina tankar och upplevelser utan att vara rädd för att säga fel	I1	K2
M2 väcka elevens nyfikenhet och intresse för att använda olika uttryckssätt	I1	K2
M3 uppmuntra eleven att utveckla sitt språk och sin fantasi samt samarbets- och kommunikationsförmåga	I1	K2
Att tolka texter		
M4 handleda eleven att skapa en positiv och nyfiken inställning till läsning och uppmuntra eleven att läsa självmant enligt sin språkfärdighet	I2	K1, K4
M5 uppmuntra eleven att tillägna sig grundläggande läsfärdigheter och läsförståelse	I2	K1, K4
M6 handleda eleven att undersöka olika texter samt att diskutera dem och dela med sig av sina tankar och upplevelser	I2	K2, K4
Att producera texter		
M7 hjälpa eleven att skapa en positiv inställning till skrivande enligt sin språkfärdighet	I3	K2
M8 handleda eleven att lära känna det samiska skriftsystemet och utveckla grundläggande skrivfärdigheter	I3	K2, K5
M9 handleda eleven att öva sig att producera text samt uppmuntra eleven att uttrycka sina tankar och iakttagelser i skrift enligt sin språkfärdighet	I3	K1, K2
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M10 uppmuntra eleven att använda samiska i skolan, hemma och i närmiljön, handleda eleven att ge akt på sitt språkbruk och utforska språkets grundläggande strukturer	I4	K1, K2, K3
M11 uppmuntra eleven att lära känna seder och bruk och högtidstraditioner i den egna språk- och	I4	K2, K7

kulturgemenskapen samt handleda eleven att ta del av och uppskatta det samiska kulturutbudet		
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M12 uppmuntra eleven att använda samiska i olika undervisningssituationer	I5	K1, K2, K5
M13 skapa ett gott samarbete mellan undervisningen i samiska och den övriga nybörjarundervisningen	I5	K1, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för undervisningen i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 1–2

Språk- och kommunikationsfärdigheten samt textkompetensen ska utvecklas i språksituationer och genom mångsidigt arbete på samiska. Innehållet väljs så att eleverna kan utveckla sina kunskaper i det egna språket, litteraturen och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Innehållet ska väljas så att det stödjer målen och utnyttjar både elevernas upplevelser och de lokala möjligheterna. Innehållsområdena formas till helheter för olika årskurser.

I1 Att kommunicera: Eleverna övar sig att lyssna och uttrycka sig muntligt i grupp, till exempel att diskutera, ställa frågor, svara och berätta. Eleverna utforskar olika kommunikationssituationer och uttrycksätt, bland annat med hjälp av lekar, spel och drama.

I2 Att tolka texter: Eleverna undersöker olika texter, såsom sagor, berättelser, dikter, enkla fakta- och medietexter samt bilder. Eleverna övar sig att läsa samt ställa och besvara frågor, i synnerhet utgående från berättande och beskrivande texter. Eleverna diskuterar texter och delar erfarenheter om dem. Eleverna utökar sitt ord- och uttrycksförråd med hjälp av olika texter.

I3 Att producera texter: Eleverna undersöker skriftsystemets särdrag och övar sig att skriva självständigt och tillsammans med andra samt leker med språket.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna iakttar användningen av samiska hemma, i skolan och i närmiljön. Undervisningen främjar användningen av samiska i samarbete med den övriga nybörjarundervisningen.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna utforskar det studierelaterade språket och övar grunderna i språket inom olika vetenskapsgrenar i samarbete med den övriga nybörjarundervisningen.

Bedömning av elevens lärande i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 1–2

I årskurs 1–2 är utgångspunkten och målet för bedömningen av lärandet att få en helhetsbild av varje elevs språkliga utveckling. Genom bedömningen får eleven respons och information om sina språkliga styrkor och om sig själv som språkinlärare i samiska. Eleven ska också få mångsidig respons om sin förmåga att förstå och använda språket, uttrycka sig, delta i gemensamma diskussioner samt producera och tolka texter. Det är viktigt att ge uppmuntrande respons inom de olika färdighetsområdena.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i samiska är följande

- hur förmågan att uttrycka sig och kommunicera samt ord- och begreppsförrådet utvecklats
- hur läsfärdigheten och läsförståelsen samt läsintresset utvecklats
- hur textproduktionen utvecklats
- hur språk- och kulturförståelsen utvecklats, i synnerhet förmågan att göra iakttagelser om ords betydelser och språksituationer i vardagen.

SAMISKA SOM KOMPLETTERAR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I ÅRSKURS 3–6

I årskurs 3–6 är undervisningens särskilda uppdrag att eleverna lär sig kommunicera aktivt på samiska i olika situationer. Eleverna ska lära sig läsa på olika sätt, analysera innehållet och dela sina läsoplevelser samt utveckla sin kunskap om skriftsystemet. Eleverna undersöker språkets utmärkande drag. Eleverna ska lära sig att jämföra språk och använda sina språkkunskaper i olika lärmiljöer genom att söka information på samiska i olika läroämnen. Målet är att eleverna fördjupar relationen till det egna språket och lär sig uppskatta kunskaper i olika språk. Målet är också att eleverna lär sig utvärdera och styra sitt eget lärande. Elevernas studiemotivation ska stärkas i samarbete med hemmen och språkgemenskapen.

Mål för undervisningen i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 uppmuntra eleven att kommunicera i olika situationer	I1	K2
M2 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksmedel i grupp- och kommunikationssituationer	I1	K2
M3 handleda eleven att utvärdera sin kommunikation samt att ta emot och ge respons	I1	K1

Att tolka texter		
M4 uppmuntra eleven att läsa självmant och använda texter på det egna språket utgående från sin språkfärdighet	I2	K1, K4, K5
M5 handleda eleven att vidareutveckla sina grundläggande läsfärdigheter, sin läsförståelse samt vidga ord- och begreppsförrådet	I2	K4, K5
M6 handleda eleven att utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser, söka och bedöma information samt att diskutera texter	I2	K1, K2, K4
Att producera texter		
M7 hjälpa eleven att utveckla en positiv inställning till skrivande utgående från sin språkfärdighet	I3	K2
M8 uppmuntra eleven att träna och vidareutveckla sina grundläggande skrivfärdigheter och sin förmåga att producera texter	I3	K1, K2, K5
M9 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter	I3	K1, K2
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M10 hjälpa eleven att förstå språklig och kulturell identitet och att reflektera över modersmålets betydelse	I4	K1, K2
M11 handleda eleven att lära känna de centrala strukturerna i samiska och använda dem i sin framställning	I4	K1, K2
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M12 handleda eleven att utnyttja sina kunskaper i samiska i allt lärande och att utveckla sitt språk inom olika vetenskapsgränar	I5	K1, K4
M13 ge eleven verktyg för att söka, begrunda och bedöma information på samiska samt stödja eleven att tillägna sig ett självstyrt sätt att studera samiska	I5	K1, K4, K5

Centralt innehåll som anknyter till målen för undervisningen i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Språk- och kommunikationsfärdigheten samt textkompetensen ska utvecklas i språksituationer och genom mångsidigt arbete på samiska. Innehållet väljs så att eleverna kan utveckla sina kunskaper i det egna språket, litteraturen och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Innehållet ska väljas så att det stödjer målen och utnyttjar både elevernas upplevelser och de lokala möjligheterna. Innehållsområdena formas till helheter för olika årskurser.

I1 Att kommunicera: Eleverna tränar samarbetsförmågan, såsom att lyssna och ta initiativ samt skapa presentationer genom att utnyttja möjligheter i den egna språkmiljön och samiska medier. Eleverna övar sig att utvärdera sin egen kommunikation och ta emot respons.

I2 Att tolka texter: Eleverna arbetar mångsidigt med olika texter så att deras relation till den samiska textvärlden stärks. Eleverna fördjupar läsfärdigheten och förmågan att tolka texter genom att undersöka olika muntliga och skriftliga texter, i synnerhet berättande, beskrivande och enkla argumenterande texter. Eleverna tränar lässtrategier, bland annat att fråga, ögna igenom och komprimera. Eleverna diskuterar texter, delar läsupplevelser och fördjupar kunskapen om hur olika texter är uppbyggda. Eleverna utökar sitt ord- och uttrycksförråd.

I3 Att producera texter: Eleverna tränar skrivprocessens faser samt textstruktur. Eleverna övar sig att skriva för hand och på tangentbord, undersöker särdrag i samisk rättstavning och övar sig att tillämpa särdragen i egen text. Eleverna skriver texter självständigt och tillsammans med andra samt diskuterar och ger respons på texterna.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna reflekterar över kulturell identitet och användningen av samiska hemma, i skolan och i närmiljön. Eleverna utforskar de centrala strukturerna i samiska.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna undersöker begrepp och textbruk i olika läroämnen samt jämför texter inom olika vetenskapsgränar. Eleverna övar sig att söka information och använda medier på samiska. Eleverna presenterar och tränar olika språkinlärningsstrategier.

Bedömning av elevens lärande i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Avsikten med bedömningen av lärandet är att ge information om hur elevens lärande framskrider samt att handleda och uppmuntra eleven. Eleven ska ges mångsidig respons om hur hans förmåga att förstå och använda språket muntligt och i skrift har utvecklats och hur elevens uttrycksförråd blivit mångsidigare. Bedömningen ger också information för undervisningsplaneringen. Med hjälp av bedömningen får eleven information om sina språkliga styrkor och framsteg, om sig själv som språkinlärare i samiska och om sin förmåga att använda sina språkkunskaper som stöd för lärandet.

Då läraren ger en verbal bedömning eller ett vitsord i samiska, ska hen bedöma elevens kunskaper i relation till målen i den lokala läroplanen. Då läraren definierar elevens kunskapsnivå i slutet av årskurs 6, ska läraren utgå från de nationella kriterierna för goda kunskaper. Det centrala med tanke på det fortsatta lärandet är grundläggande färdigheter inom de olika målområdena i samiska och de arbetsprocesser och inlärningsstrategier som de bygger på.

Profil för goda kunskaper i slutet av årskurs 6 i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Profil för goda kunskaper
Att kommunicera			
M1 uppmuntra eleven att kommunicera i olika situationer	I1	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven deltar i olika kommunikationssituationer. Eleven lyssnar på andras åsikter i gruppen, tar hänsyn till dem och tar initiativ i kommunikationssituationer.
M2 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksmedel i grupp- och kommunikationssituationer	I1	Förmåga att använda uttrycksmedel	Eleven kan använda olika uttrycksmedel.
M3 handleda eleven att utvärdera sin kommunikation samt att ta emot och ge respons	I1	Förmåga att utvärdera sin kommunikation samt att ta emot och ge respons	Eleven kan under handledning utvärdera sin kommunikation samt ta emot och ge respons.
Att tolka texter			
M4 uppmuntra eleven att läsa självmant och använda texter på det egna språket utgående från sin språkfärdighet	I2	Läsförmåga och förmåga att använda samiska texter	Eleven läser de överenskomna verken eller textutdragen.
M5 handleda eleven att vidareutveckla sina grundläggande läsfärdigheter, sin	I2	Grundläggande läsfärdigheter, läsförståelse samt	Eleven läser flytande och behärskar ett relativt stort ord- och begreppsförråd.

läsförståelse samt vidga ord- och begreppsförrådet		hur ord- och begreppsförrådet vidgats	
M6 hjälpa eleven att utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser, söka och bedöma information samt att diskutera texter	I2	Förmåga att använda läsfärdigheter och texter samt att diskutera texter	Eleven kan använda sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser och för att söka och bedöma information samt kan diskutera texter utgående från egna erfarenheter.
Att producera texter			
M7 hjälpa eleven att utveckla en positiv inställning till skrivande utgående från sin språkfärdighet	I3	Förmågan att uttrycka sig i textproduktion	Eleven kan i någon mån använda olika uttryckssätt i sina texter.
M8 uppmuntra eleven att träna och vidareutveckla sina grundläggande skrivfärdigheter och sin förmåga att producera texter	I3	Skrivfärdigheter	Eleven känner i huvuddrag till språkets skriftsystem och rättstavning och kan under handledning skriva skönlitterära texter och faktatexter.
M9 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter	I3	Förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i texter	Eleven kan under handledning beskriva och återge tankar och upplevelser.
Att förstå språk, litteratur och kultur			
M10 hjälpa eleven att förstå språklig och kulturell identitet och att reflektera kring modersmålets betydelse	I4	Förmåga att uppfatta språklig och kulturell identitet samt modersmålets betydelse	Eleven kan redogöra för innebörden av språklig och kulturell identitet och med hjälp av exempel beskriva modersmålets betydelse.

M11 handleda eleven att lära känna de centrala strukturerna i samiska och använda dem i sin framställning	I4	Kunskap om centrala strukturer i samiska	Eleven känner till de centrala strukturerna i samiska och kan i någon mån använda dem.
Att använda språket som stöd för allt lärande			
M12 handleda eleven att utnyttja sina kunskaper i samiska i allt lärande och att utveckla sitt språk inom olika vetenskapsgrenar	I5	Förmåga att använda samiska i lärandet	Eleven kan under handledning använda samiskan som stöd för lärandet och känner i någon mån till språket inom olika vetenskapsgrenar.
M13 ge eleven verktyg för att söka, begrunda och bedöma information på samiska samt stödja eleven att tillägna sig ett självstyrt sätt att studera samiska	I5	Förmåga att söka information	Eleven känner i någon mån till samiska informationskällor och kan söka information. Eleven kan studera samiska på ett självstyrt sätt.

SAMISKA SOM KOMPLETTERAR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN I ÅRSKURS 7–9

I årskurs 7–9 är undervisningens särskilda uppdrag att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i samiska utgående från deras individuella språkfärdigheter. Eleverna undersöker olika muntliga och skriftliga texter och lär sig tolka, analysera och producera dem. Elevernas förhållande till den samiska litteraturen, berättar- och kulturtraditionen samt språkgemenskapen ska fördjupas och breddas. Eleverna ska fördjupa sin kunskap om språkets särdrag och använda sina språkkunskaper och -färdigheter i olika lärmiljöer genom att söka information på samiska i olika läroämnen. Undervisningen ska stärka elevernas uppskattning för det samiska språket och öka elevernas förmåga att medvetet och kreativt använda språket. Eleverna ska lära sig att studera samiska på ett vetgirigt och självstyrt sätt, fördjupa sin förmåga att jämföra språk och på ett mångsidigt sätt dra nytta av sina kunskaper i olika språk. Eleverna ska tillägna sig sätt att utveckla sina språkkunskaper också efter att den grundläggande utbildningen avslutats. Elevernas studiemotivation ska fördjupas i samarbete med hemmen och den samiska gemenskapen.

Mål för undervisningen i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 7–9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 handleda eleven att främja sin förmåga att kommunicera i olika situationer och att utvärdera sin kommunikation	I1	K1, K2
Att tolka texter		
M2 sporra eleven att bredda sitt läsintresse enligt sin språkfärdighet samt vidga sitt ord- och begreppsförråd	I2	K2, K5, K7
M3 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att läsa analytiskt och kritiskt och att förstå och tolka olika texter	I2	K2, K4, K5
M4 handleda eleven att stärka sin förmåga att utnyttja texter och sina läsfärdigheter för att söka information och få upplevelser samt att diskutera texter i olika kommunikationsmiljöer	I2	K1, K2, K4
Att producera texter		
M5 uppmuntra eleven att utveckla ett eget uttryckssätt i sina texter samt hjälpa eleven att stärka en positiv inställning till skrivande	I3	K2, K5
M6 handleda eleven att utveckla flytet och mångsidigheten i sitt skrivande	I3	K1, K2
M7 uppmuntra eleven att producera berättande, beskrivande, instruerande, argumenterande och förklarande texter	I3	K1, K2, K7
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M8 handleda eleven att reflektera över språklig och kulturell identitet, användningen av samiska, samiskans betydelse och ställning i olika språkgemenskaper och att ta del av medier och kulturutbud på olika språk	I4	K2, K7
M9 uppmuntra eleven att känna igen olika språkliga register, till exempel skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer	I4	K2, K4
M10 handleda eleven att fördjupa sina kunskaper om de centrala strukturerna i samiska och att analysera dem	I4	K2, K4, K5

Att använda språket som stöd för allt lärande		
M11 hjälpa eleven att utveckla sin förmåga att använda samiska för att söka och behandla information i olika läroämnen och miljöer	I5	K1, K4, K6

Centralt innehåll som anknyter till målen för undervisningen i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 7–9

Språk- och kommunikationsfärdigheten samt textkompetensen ska utvecklas i språksituationer och genom mångsidigt arbete på samiska. Innehållet väljs så att eleverna kan utveckla sina kunskaper i det egna språket, litteraturen och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Innehållet ska väljas så att det stödjer målen och utnyttjar både elevernas upplevelser och de lokala möjligheterna. Innehållsområdena formas till helheter för olika årskurser.

I1 Att kommunicera: Eleverna diskuterar händelser i de ungas värld, hemmen och språkgemenskapen och övar sig att diskutera, argumentera och uttrycka åsikter samt jämför olika språkgemenskapers sätt att kommunicera och diskutera. Eleverna tränar olika kommunikationssituationer genom att utnyttja möjligheter i den egna språkmiljön och samiska medier. Eleverna utvärderar sin kommunikation och övar sig att ge och ta emot respons.

I2 Att tolka texter: Elevernas intresse för samiska texter stärks genom att användning av texter som eleverna föreslår. Elevernas läsobjekt blir mångsidigare och eleverna handleds att använda olika källor för att hitta samiska texter. Elevernas lässtrategier fördjupas och de övar sig att bedöma källors tillförlitlighet. Eleverna undersöker också förklarande och instruerande texter. Eleverna delar läsoplevelser och texttolkningar i olika kommunikationsmiljöer.

I3 Att producera texter: Eleverna övar sig att producera berättande, beskrivande, argumenterande, förklarande och instruerande texter för olika syften samt fördjupar insikten i skrivprocessens faser. Eleverna vidareutvecklar förmågan att skriva för hand och på tangentbord. Eleverna fördjupar kunskapen om särdragen i samisk rättstavning och förmågan att använda särdragen i egen text samt funderar på hur ords och uttrycks betydelser och nyanser påverkar en text. Eleverna skriver texter självständigt och tillsammans med andra samt diskuterar och ger respons på texterna.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna studerar samiska medier och det samiska kulturutbudet och övar sig att granska dem kritiskt. Elevernas kunskap om samiskans centrala strukturer och andra särdrag fördjupas och de jämför särdragen med svenska. Eleverna inhämtar också kunskap om Finlands nationalspråk och andra minoritetsspråk och deras betydelse för individen och samhället.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Elevernas kunskap om begrepp och textbruk i olika läroämnen fördjupas. Eleverna vidgar sin förmåga att söka information på samiska som stöd för allt lärande.

Bedömning av elevens lärande och kunnande i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 7–9

Avsikten med bedömningen är att ge information om hur elevens lärande framskrider samt att handleda och uppmuntra eleven. Eleven ska ges mångsidig respons om hur hans förmåga att förstå och använda språket muntligt och skriftligt har utvecklats. Bedömningsresponsen ger också information för undervisningsplaneringen. Med hjälp av bedömningen får eleven information om sina språkliga styrkor och framsteg, om hur eleven lär sig samiska och om sin förmåga att använda sina språkkunskaper som stöd för allt lärande och för sitt läsinträsse.

När studierna avslutas i slutet av årskurs 9 fastställs hur eleven har uppnått målen i lärokursen samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen. Då vitsordet bildas ska man ta i beaktande alla mål och de därtill hörande kunskapskraven för bedömningen i lärokursen samiska som fastställts i denna bilaga, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Vitsordet är en helhetsbedömning som bildas utgående från målen och kunskapskraven för samiska. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							
M1 handleda eleven att främja sin förmåga att kommunicera i olika situationer och att utvärdera sin kommunikation	I1	Eleven lär sig att agera i många olika kommunikationssituationer och kan utvärdera sin insats.	Förmåga att agera i kommunikationssituationer	Eleven kan slumpmässigt agera i grupper som är bekanta för hen och i vardagliga kommunikationssituationer.	Eleven kan agera i vanliga kommunikationssituationer.	Eleven kan agera i många olika kommunikationssituationer och kan utvärdera sin egen insats.	Eleven kan agera målinriktat i många olika kommunikationssituationer och kan anpassa sin egen insats enligt situation.

Att tolka texter							
M2 sporra eleven att bredda sitt läsintresse enligt sin språkfärdighet samt vidga sitt ord- och begreppsförråd	I2	Eleven lär känna skönlitterära-, fack- och medietexter i olika former samt utökar sitt ord- och begreppsförråd.	Ord- och begreppsförråd	Eleven kan läsa enkla skönlitterära-, fack- och medietexter.	Eleven kan läsa olika texter men håller sig främst till välbekanta texttyper.	Eleven kan läsa olika skönlitterära-, fack- och medietexter.	Eleven kan mångsidigt läsa olika skönlitterära-, fack- och medietexter.
M3 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att läsa analytiskt och kritiskt och att förstå och tolka olika texter	I2	Eleven utvecklar analytisk och kritisk läsfärdighet samt lär sig att förstå och tolka olika slags texter.	Förmåga att utveckla analytisk och kritisk läsfärdighet	Eleven kan dra nytta av enkla texter för att fullgöra uppgiften enligt modell.	Eleven förstår det centrala i texten och övar på att granska texter kritiskt.	Eleven kan läsa texter med hjälp av några strategier samt förstår det centrala i innehållet, åsikter inklusive motiveringar och kan i någon mån göra iakttagelser kring användning av språk och bild i texter.	Eleven kan använda ändamålsenliga lässtrategier. Eleven väljer, använder, tolkar och utvärderar kritiskt också texttyper som är nya för hen.
M4 handleda eleven att stärka sin förmåga att utnyttja texter och sina läsfärdigheter	I2	Eleven lär sig att reflektera kring sambandet mellan texter och egna erfarenheter	Förmåga att dra nytta av texter och läsfärdighet	Eleven kan dra nytta av enkla texter och reflekterar med hjälp av stödfrågor och modeller	Eleven kan enligt modell och självständigt dra nytta av enkla texter för att	Eleven kan skriva och diskutera olika texter och reflektera över textens samband med egna	Eleven kan skriva och diskutera också texttyper som är nya för hen samt ställa frågor,

för att söka information och få upplevelser samt att diskutera texter i olika kommunikationsmiljöer		samt diskutera texter i olika kommunikationsmiljöer.		kring samband mellan texten och egna erfarenheter.	söka information. Eleven övar att diskutera texter i bekanta kommunikationsmiljöer.	erfarenheter i olika kommunikationsmiljöer.	sammanfatta, kommentera och reflektera över textens samband med egna erfarenheter i olika kommunikationsmiljöer.
Att producera texter							
M5 uppmuntra eleven att utveckla ett eget uttryckssätt i sina texter samt hjälpa eleven att stärka en positiv inställning till skrivande	I3	Eleven uppmuntras att utveckla egna uttryckssätt i sina texter och stärker en positiv inställning till skrivande.	Textproduktion och uttryckssätt	Eleven kan med hjälp av stödfrågor och modeller producera enkel text.	Eleven kan med hjälp av modeller producera text med uttryckssätt som är bekanta för hen.	Eleven kan producera text med mångsidiga uttryckssätt.	Eleven kan producera mångsidiga texter enligt ändamål och använder kreativa uttryckssätt.
M6 handleda eleven att utveckla flytet och mångsidigheten i sitt skrivande	I3	Eleven utvecklar sin skrivfärdighet för att den ska bli mera mångsidig och smidig.	Förmåga att utveckla skrivfärdigheter	Eleven kan enligt modell producera enkel text som man förstår. Eleven kan använda enkel mening- och satsbyggnad samt	Eleven kan producera en kort text som i huvudsak är lätt att förstå. Eleven kan strukturera sin text och följa standardspråkets centrala	Eleven kan producera text som är lätt att förstå. Eleven kan dra nytta av digitala verktyg i sin skrivprocess.	Eleven kan producera en förståelig och smidig text. Eleven kan strukturera sin text och sina stycken logiskt och fästa uppmärksamhet

				huvudsakligen skiljetecken vid meningsgränser och versal i början av mening.	skriftspråksnormer.		vid ordval samt följa standard-språkets centrala skriftspråksnormer.
M7 uppmuntra eleven att producera berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande och reflekterande texter	13	Eleven lär sig att producera berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande och reflekterande texter.	Förmåga att producera texter som representerar olika texttyper	Eleven kan med hjälp av modeller producera berättande och beskrivande texter som är enkla och konkreta. Texterna utgår från bekanta ämnen.	Eleven kan producera instruerande och enkla ställningstagande texter och kan med hjälp av modeller använda uttryckssätt som är typiska för dem.	Eleven kan producera diskuterande och olika ställningstagande texter och använda uttryckssätt som kännetecknar dem.	Eleven kan självständigt producera olika slags texter och använder mångsidiga uttryckssätt som kännetecknar dem.
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M8 handleda eleven att reflektera över språklig och kulturell identitet, användningen av samiska, samiskans betydelse och ställning i olika språkgemenskaper och att ta	14	Eleven lär sig att reflektera över en språklig och kulturell identitet, användningen av samiska, samiskans betydelse och ställning som en del av olika språkliga	Förmåga att utveckla kulturkännedom	Eleven kan identifiera några språkliga eller kulturella särdrag från hensen egen bakgrund.	Eleven kan med hjälp av modeller beskriva betydelsen av en språklig och kulturell identitet och med hjälp av stödfrågor jämföra dem med bekanta språk och kulturer.	Eleven kan beskriva en språklig och kulturell identitet samt det samiska språkets betydelse och ställning i relation till andra språk.	Eleven kan självständigt beskriva en språklig och kulturell identitet samt modersmålets betydelse och ställning i relation till andra språk, sett ur individens och

del av medier och kulturutbud på olika språk		gemenskaper samt dra nytta av medier och kulturutbud på andra språk.			Eleven känner i någon mån till samiska medier och samiskt kulturutbud.	Eleven kan dra nytta av medier och kulturutbud på andra språk.	samhällets perspektiv. Eleven drar på ett självständigt och kreativt sätt nytta av medier och kulturutbud på andra språk.
M9 uppmuntra eleven att känna igen olika språkliga register, till exempel skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer	I4	Eleven lär sig att identifiera olika språkliga register, till exempel skillnaden mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer.	Förmåga att utveckla språklig medvetenhet	Eleven kan med hjälp av modell och stödfrågor göra enstaka iakttagelser kring särdrag i text och språk såsom skillnader mellan tal- och skriftspråk.	Eleven kan med hjälp av modell göra iakttagelser kring särdrag i språk och text och skillnader mellan olika register och stilar.	Eleven kan identifiera olika språkliga register, skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer. Eleven kan med hjälp av modell använda olika språkliga register.	Eleven kan identifiera och självständigt använda olika språkliga register, iaktta skillnader mellan tal- och skriftspråk samt språkbruket i olika situationer.
M10 handleda eleven att fördjupa sina kunskaper om de centrala strukturerna i	I4	Eleven lär sig att fördjupa sina kunskaper om de centrala strukturerna i modersmålet.	Kunskap om centrala strukturer och användning av dem	Eleven kan identifiera enkla strukturer i samiska med hjälp av stödfrågor och modeller.	Eleven kan med hjälp av modeller använda några centrala strukturer i	Eleven kan med hjälp av modeller självständigt använda centrala strukturer i samiska	Eleven behärskar väl centrala strukturer i samiska och kan använda dem mångsidigt också

<p>Samiska och att analysera dem</p>					<p>Samiska i bekanta miljöer.</p>	<p>och kan använda dem i olika kommunikationsmiljöer.</p>	<p>i kommunikationsmiljöer som är nya för hen.</p>
<p>Att använda språket som stöd för allt lärande</p>							
<p>M11 hjälpa eleven att utveckla sin förmåga att använda samiska för att söka och behandla information i olika läroämnen och miljöer</p>	<p>15</p>	<p>Eleven utvecklar en fungerande två- eller flerspråkighet och förmåga att använda den kunskapen för att söka och behandla information i olika läroämnen och miljöer.</p>	<p>Förmåga att utveckla mångsidig användning av samiska</p>	<p>Eleven kan med hjälp av modell använda samiska som ett stöd i studier och i enkel informationsökning.</p>	<p>Eleven kan med hjälp av modell använda samiska och sin flerspråkighet som ett stöd i studier och i informationsökning.</p>	<p>Eleven kan självständigt använda samiska och sin flerspråkighet som ett stöd i studier och i informationsökning. Eleven övar på att välja källor, använda dem och bedöma tillförlitlighet. Hen kan i allmänhet skilja mellan fakta och åsikt.</p>	<p>Eleven använder mångsidigt och självständigt samiska och sin flerspråkighet som ett stöd i studier och i informationsökning. Eleven kan bedöma informationens användbarhet och källornas tillförlitlighet och välja lämpliga källor för uppgiften.</p>

BETYG

När läsåret avslutas ges eleven ett intyg över deltagande i undervisning i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen. I intyget antecknas omfattningen av undervisningen och en verbal bedömning eller ett siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I övrigt följs bestämmelserna om betygsanteckningar i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Också i slutet av årskurs 9 ges eleverna ett separat intyg.